

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. D. Magistri Petri Lombardi Novariensis Episcopi
Parisiensis. Sententiarvm Libri IV. quibus vniuersæ
Theologiæ summa continetur**

Petrus <Lombardus>

Mogvntiæ, 1632

Quomodo dicitur corpus Christi confici, de substantia panis. B. C. D

urn:nbn:de:hbz:466:1-38829

titur. Item Eusebius Emisenus. Inuisibilis facer-
dos visibiles creaturas in substantiam corporis &
sanguis sui, verbo suo, secreta potestate commu-
tat. Ex his aliisque pluribus constat, verum corpus
Christi & sanguinem in altari esse, imò integrum
Christum ibi sub vtraque specie: & substantiam
panis in corpus viniq; substantiam in sanguinem
conuerti.

DE MODIS CONVERSIONIS.

DISTINCT. XI.

*De Eucha-
ristia sacra-
mento per
comparatio-
nem ad di-
spensantes
vel conficiē-
tes. Et de cō-
fectione Glo
ord.*

1. Cor. 11. 6

SI autem quaeritur. Qualis sit illa conuersio: an
formalis, an substantialis, vel alterius generis
definire non sufficio. Formalem tamen non esse
cognosco: quia species rerum quae ante fuerant, re-
manent & sapor & pondus. Quibusdam esse vide-
tur substantialis dicentibus sic substantiam conuer-
ti in substantiam, vt hæc essentialiter fiat illa. Cui
sensui præmissæ auctoritates consentire viden-
tur.

Oppositio.

Sed huic sententiæ sic opponitur ab aliis. Si sub-
stantia panis inquit, vel vini conuertitur substā-
tialiter in corp⁹ vel sanguinē Christi: quotidie fit
aliqua substantia corpus vel sanguis Christi, quæ
ante nō erat corpus: & hodie est corpus Christi, &
heri non erat; & quotidie augetur corpus Christi
atq; formatur de materia, de qua in conceptione
non fuit factū. Quibus hoc modo responderi potest,
quia non ea ratione dicitur corpus Christi confici
verbo cœlesti, quod ipsum corpus in cōceptu vir-
ginis formatum deinceps formetur: sed quia sub-
stantia panis vel vini, quæ ante non fuerat corpus
Christi vel sanguis, verbo cœlesti fit corpus & san-
guis. Et ideo sacerdotes dicuntur conficere corp⁹
Christi, & sanguinē, quia eorum ministerio sub-
stantia panis fit caro, & substantia vini fit sanguis
Christi: nec tamen aliquid additur corpori vel
sanguini, nec augetur corpus Christi vel sanguis.

Augu-

Augustinus in libro sententiarum prosperi.

C

Si vero quæris modum quo id fieri possit, breuiter respōdeo. Mysterium fidei credi salubriter potest inuestigari salubriter non potest. Quod ergo corpus Christi, panis mutatione in id nō augmentatur, nec sanguis ex vini consecratione: eius voluntati & potentia adscribatur, qui idē corpus de virgine eduxit: sit ergo substantia illa ista sine eius augmēto: Nec tamen concedunt quidā, quod substantia panis aliquādo sit caro Christi, etsi fiat caro Christi: sicut farina facta est panis, & aqua facta est vinum, nec tamen dicitur farina est panis, & aqua est vinum. Alii verò concedunt, illud quod erat panis vel vinum post consecrationē esse corp⁹ & sanguinem: non tamen sequitur, panis est caro Christi, vel vinum est sanguis: quia substantia panis vel vini postquā facta est caro Christi vel sanguis, non est substantia panis vel vini, sed caro & sanguis. Ideo distinguēdum videtur, cum dicitur substantia panis, vel id, quod erat panis modo est corpus Christi. Manens n. panis nō est corp⁹ Christi: sed mutata in id, q̄ facta est, est corpus Christi. Nec dicimus substāciam panis vel vini materiam esse corporis vel sanguinis Domini: quia non de ea vt de materia, formatur corpus: sed ipsa formatur in illud, & efficitur illud. Vnde Aug Corpus Christi dicimus illud, quod ex fructib. terræ acceptum, & prece mystica cōsecratum sumimus in memoriam dominicæ passionis. Quod cum per manus hominis ad illam visibilem speciem perducatur, non sanctificatur vt sit tam dignum sacramentum, nisi operante inuisibili et spiritu Dei.

Afferuat quidā dictum panem transire in corpus Christi. D

Quidam verò sic dicunt conuersionē illam esse intelligendam, vt sub illis accidentib. sub quibus erat prius substantia panis & vini, post consecrationē sit substācia corporis & sanguinis: sic tamē

*Lanfrancus
in responsio-
ne 6. contra
obiectionem
Berengarij.*

*In libr. de
Trinitate,
3. c. 4. in fine
eiusdem, t. 3.*

ut nō ei afficiatur: & sic asserunt dictum panē trā-
 fire in corpus Christi: quia vbi erat panis, nunc est
 corp⁹ Christi. Quod si est, quid ergo fit de substantiā
 panis & vini: Illi dicunt vel in præiacentē materiā
 resolui, vel in nihilū redigi. Alii vero putauerunt
 ibi substantiā panis & vini remanere, & ibidē cor-
 pus Christi esse & sanguinē: & hac ratione dici illā
 substantiam fieri istam: quia vbi est hæc, est & illa:
 quod mirum est: & ipsam substantiā panis vel vini
 dicunt esse sacramētum. Sed quod non sit ibi sub-
 stantia, nisi corp⁹ Christi & sanguis, ex prædictis &
 subditis apertē ostēditur. Ait n. Ambr. Panē istum
 quem sumimus in mysterio, illum intelligo utiq;,
 qui manu S. Spir. formatus est vtero virginis, & i-
 gne passionis decoctus in ara crucis. Panis n. ange-
 lorum factus est cib⁹ hominum. Vnde veritas ait,
 Ego sum panis viuus, qui de cœlo descendi: & ite-
 rum. Panis quē ego dabo, caro mea est, pro mundi
 vita. Ex his namq; duabus sententiis apertē datur
 intelligi, quia panis ille & iste, non duo, sed vnus
 panis, vna caro proculdubio vnum efficitur cor-
 pus. Illud verē, illud sanē, q̄ sumptum est de virgi-
 ne, quod resurrexit, & in cœlū ascendit. Itē Greg.
 Quis fidelium habere dubiū possit, in ipsa immo-
 lationis hora ad sacerdotis vocē cœlos aperiri, in
 illo Christi mysterio angelorū choros adesse, sum-
 ma & ima sociari, vnum quid ex inuisibilibus atq;
 visibilib. fieri: Idem, Eodē momento & in cœlum
 rapitur ministerio angelorum cōsociandum cor-
 pori Christi, & ante oculos sacerdotis in altari vi-
 detur. Sicut diuinitas verbi totū implet mundū,
 ita multis locis illud corpus consecratur. Nec sunt
 tamen multa corpora Christi, sed vnum corpus &
 vnus sanguis. Ideoq; siue pl⁹ siue minus, quis inde
 percipiat, omnes æqualiter corp⁹ Christi integer-
 rimē sumunt: Post consecrationē ergo non est ibi
 substantia panis vel vini, licet species remaneant.

Est

†
 De sacra-
 mentis, &
 allegatur de
 com. dist. ca.
 omnia que
 Ioan. 6. e &
 habetur de
 con. dist. 2.
 Greg. libr. 4.
 dialogorum
 c. 58 in fine.
 c. Quid sit
 sanguis.

Est enim ibi species panis & vini, sicut & sapor
Vnde aliud videtur, aliud intelligitur.

Quare sub alia specie. E

Sub alia a. specie tribus de causis carnem & sanguinem tradidit Christus, & deinceps sumendum instituit: vt fides sc. haberet meritum, quæ est de his, quæ non videntur: quia fides non habet meritum, vbi humana ratio præbet experimentum. Et ideo etiam ne abhorreret animus, quod cerne- ret oculus: quia non habemus in vsu carnem cruda commedere, & sanguinem bibere. Quia ergo Christum vorari dentibus fas non est, in mysterio carnem & sanguinẽ nobis cõmendauit. Et etiam ideo; ne ab incredulis religioni Christianæ insulta- retur. Vnde Aug. Nihil rationabilius, quam vt san- guinis similitudinẽ sumamus: vt & ita veritas nõ desit; ridiculum nullum fiat à paganis, q̃ cruorem occisi hominis bibamus. Ne ergo hoc fieret, & ne veluti quidã horror etiã cruoris, in similitudinem accipim⁹ sacramentũ. Ex præmissis iã liquet, qua- re sub alia specie, & quare sub ista hoc sacramentũ Dñs celebrauerit, & celebrari à nobis instituerit.

Quare sub duplici specie. F

Sed quare sub duplici specie sumitur, cū sub al- terutra totus sit Christus? Vt ostēderetur totã hu- manam naturã assumpsisse, vt totã redimeret. Pa- nis n. ad carnem refertur, vinum ad animam: quia vinum operatur sanguinem in quo sedes animæ à Physicis esse dicitur. Ideo ergo in duabus specieb⁹ celebratur, vt animæ & carnis susceptio in Christo, vt vtriusq; liberatio in nobis significetur. Valet n. vt Amb. ait, ad tuitionem corporis & animæ quod percipimus: quia caro Christi pro salute corporis, sanguis vero pro anima nostra offertur, sicut præ- figurauit Moyses. Caro, inq̃t, pro corpore nostro offertur, sanguis, p̃ anima: sed tamẽ sub vtraq; spe- cie sumitur totus: quod ad vtrumq; valet, quia sub

Greg. in principio. hom. 26. Ioan. 20. in Evangelio.

Paschasius in princip. c. 12. lib. de corpore Christi.

Paschasius in princip. cap. 12. lib. de corpore Christi.

Glossa ord. 1. Cor. 11. Accipite & mandu. etc. in comment. ad 11. c. ep̃. prioris ad Cor. 11. Moysem Dominum annuncians. tit. 1. 5.